

המלחמה בעזה עשויה להפוך דווקא למנוף לשת"פ אזורי

written by אשר פרדמן | 17.12.2025

קידום נורמליזציה, אינטגרציה ושיתוף פעולה אזורי בשנת 2026 יחייב גישות חדשות וחדשניות, לנוכח השפעותיה של המלחמה הרב-זירתית שהתפרצה בעקבות 7 באוקטובר. להלן ארבעה נתיבים פוטנציאליים לקידום שיתוף פעולה אזורי בשנת 2026:

עזה ¹ בעוד שאחת ממטרות חמאס ביציאה למתקפת 7 באוקטובר הייתה לפגוע בהתקדמות שיתוף הפעולה האזורי, עזה עשויה בסופו של דבר להפוך למנוף לשיתוף פעולה כזה. מספר מדינות ערביות ומוסלמיות, ובהן ערב הסעודית ואינדונזיה, צפויות להיות מעורבות ב"מועצת השלום" בהובלת ארצות הברית, במאמצי סיוע הומניטרי ובשיקום עתידי אפשרי של הרצועה. מדינות אלו מעוניינות בהעברת חמאס מהשלטון, אף שאינן מוכנות לשלוח כוחות צבאיים שיתעמתו עם ארגון הטרור, והן מתנגדות גם לכך שטורקיה וקטר ירכשו אחיזה משמעותית ברצועה. קידום עתיד יציב יותר בעזה ² גם אם תוכנית עשרים הנקודות תיושם רק באופן חלקי ³ יחייב תיאום ושת"פ בין ישראל למדינות אלו. תיאום כזה עשוי לעודד שיח רחב יותר בסוגיות נוספות, ובהן תחבורה, סחר, וביטחון.

יוזמות מולטילטרליות ⁴ לנוכח דעת קהל שלילית כלפי ישראל בחלקים נרחבים של העולם הערבי והמוסלמי בעקבות המלחמה, אינטגרציה אזורית בשנת 2026 צפויה להתקדם בעיקר באמצעות מסגרות רב-צדדיות ולא דו-צדדיות. מסגרות כאלה עשויות לכלול יוזמות כגון IMEC, I2U2, מסגרות צבאיות בהובלת סנטקום, מסגרות כלכליות אזוריות דוגמת ה-QIZ ופרויקט פרוספריטי ירוק/כחול, ויוזמות מולטילטרליות בתחומי AI, שרשראות אספקה, מים ותחומי חדשנות נוספים.

חיזוק הקשרים הקיימים במסגרת הסכמי אברהם ⁵ ישראל יכולה לנקוט שורה של צעדים להעמקת והרחבת הקשרים עם שותפותיה הקיימות להסכמי אברהם, ובהם הסרת חסמים להעברות כספיות, השלמת הסכמי מסגרת בין-ממשלתיים, הקמת יוזמות משותפות למחקר ולפיתוח, ופתרון מכשולים הקשורים לתחומי התיירות והתחבורה.

מגוון רחב של מועמדות ⁶ בעוד שחלק ניכר מהשיח הציבורי מתמקד באפשרות לנורמליזציה עם ערב הסעודית או אינדונזיה, בפועל קיימת קבוצה רחבה של מדינות נוספות שעמן ייתכן שניתן יהיה לקדם יחסים פורמליים. על ישראל וארה"ב לגבש מפות דרכים קונקרטיות לקידום נורמליזציה עם כל אחת מהמדינות הפוטנציאליות הללו. בנוסף, על ישראל למנות גורם בכיר בעל סמכות שיוביל שיח דיסקרטי עם כל אחת ממדינות הסכמי אברהם הפוטנציאליות ועם בעלי עניין רלוונטיים נוספים.